

Lesformulier

titel les	Dat kan dichter! 2
voor welke groep(en)	Groep 5 en 6
onderwerp/thema	Natuur buiten
kunstdiscipline(s)	Schrijven Poëzie
vaardigheden	- De leerlingen weten wat een gedicht is - De leerlingen kunnen bewust zintuiglijk waarnemen - De leerlingen kunnen fantaseren rondom hun waarnemingen V1, V2, V3, V4, V5, V6, V7, V8, V9, V10
doelen(en)	- Plezier in taal, - Eigen verhaal vertellen, - Kennismaken met poëzie - Vrij leren denken - Associëren T1, MA1, MA2
werkvorm(en)	T6,T7, T11, MA9, MA10, MA11
presentatievorm	Kring
duur van les(senreeks)	2 keer 45 minuten
benodigdheden	<i>Heel de wereld wordt wakker</i> Het beste van de moderne kinderpoezie Voldoende los wit papier voor de leerlingen Pen/potlood voor de leerlingen
voorbereiding	

Lesopbouw

ORIËNTATIEFASE

Denk hierbij aan:
voorkennis ophalen,
verwonderen, waarnemen
(kijken, luisteren, voelen,
ruiken, proeven),
associëren, fantaseren,
beschouwen en reflecteren.

Verzamel de leerlingen in een kring. Je hebt het boek *Heel de wereld wordt wakker* op je schoot.

Vraag de kinderen wie er nog weet wat een gedicht of poëzie is. Vraag ook iemand te vertellen wat je de vorige poëzieles hebt gedaan. Laat ze hun ideeën even uitspreken.

Lees nu het gedicht *Park* van Edward van de Vendel op pagina 32 voor. Laat het gedicht ook even zien. Vraag ze wat hen opvalt aan het gedicht/ Rijmt het? Is het realistisch? Wijs ze op het toedichten van menselijke trekjes aan dingen en dieren. Lees het gedicht dan nog eens.

ONDERZOEKSFASE

Maak een kring met de groep. We gaan een 'potje associëren':

*Denk hierbij aan:
brainstormen, bronnen
zoeken, schetsen,
experimenteren, improviseren,
oefenen, proefjes doen of
maken, nieuwe technieken
aanleren, keuzes en een plan
maken.*

een iemand zegt een woord hardop tegen diegene naast hem, het eerste woord dat er bij diegene naar boven komt zegt die hardop. Zo ga je de kring rond. Het is van belang dat je dit spel goed inleidt. Er mag uiteraard gelachen worden maar we lachen elkaar niet uit. Ook is het van belang dat de kinderen zich vrij voelen alle woorden te zeggen die er in hen opkomen. Maak de weg vrij door te vertellen dat je zelf ook wel eens vreemde dingen denkt. Je moet niet alles geloven wat je denkt!

Als de cirkel gaande is, is het van belang dat de aandacht blijft bij het huidige woord. Je zult zien dat er vreemde wendingen ontstaan.

Als het goed gaat (kinderen vinden dit heel erg leuk) kun je het nog eens doen.

Leg uit dat het hier gaat om associëren. Het woord kun je vast eens op het bord schrijven.

UITVOERINGSFASE

*Denk hierbij aan:
toepassen, herhalen,
(in)oefenen, delen van
(tussen)resultaten.*

Iedereen gaat weer op zijn eigen plek zitten. Ze krijgen een leeg wit vel en een pen. Nu gaan ze ieder voor zich hetzelfde nog eens doen:

zet de timer op 5 minuten. Spreek duidelijk met de kinderen af dat het absoluut stil is tijdens deze 5 minuten.

Het is verboden om bij de ander te kijken. Leg het belang van privacy uit. Ze krijgen 5 minuten de tijd om alles wat er in hun hoofd zit op te schrijven. Geef duidelijk aan dat dit volkomen privé is. Je gaat dus niet rondlopen en ze gaan dit ook niet delen. Sterker nog; na de opdracht loop je langs met een prullenbak en gaan alle bladen weg!

Ze zullen je vragen: wat als ik aan een scheldwoord denk, of: wat als ik iets lelijks denk over iemand anders.

Het werkt dan goed om geen aandacht te geven aan directe voorbeelden; zeg alleen dat alles wat in je hoofd zit op papier mag, niemand krijgt het ooit te lezen, maar ze mogen helemaal los!

Er zal aardig wat tumult zijn ontstaan nadat de 5 minuten zijn afgelopen. Geef ze even de ruimte om te vertellen wat er gebeurde, niet op de inhoud ingaan maar aandacht geven aan het proces; hoe ze dachten en of het makkelijk ging of dat er juist niets kwam.

Als alle bladen zijn weggegooid krijgen ze een nieuw blad. Nu mogen ze schrijven wat ze willen. Als ze een idee hebben overgehouden aan hun eerdere schrijfsel dan is dat alleen maar handig. Maak van te voren duidelijke afspraken of ze dit wel of niet moeten delen/ inleveren.

Als ze uit zichzelf niet goed kunnen opstarten werkt het goed om ze in tweetallen te laten werken. Laat ze dan om beurten een zin schrijven, zo schrijven ze samen een nieuwe tekst.

EVALUATIEFASE

*Denk hierbij aan:
Terugkijken op product en
proces en*

Het is mooi om ter afsluiting een aantal belevenissen te horen. Bevraag de leerling dan voor de groep over het proces. Wat vonden ze leuk, hoe werkte hun brein? Wat was er anders dan normaal?

wat geleerd is, het creëren
van ruimte om te groeien en
het formuleren
van nieuwe leervragen.

Tips/inspiratie/verdieping

Denk bijvoorbeeld aan:
extra activiteiten,
uitstapjes,
beeldmateriaal en
inspiratiebronnen.

Wil je als leerkracht graag leren hoe je schrijven plezieriger kunt maken voor je leerlingen, hoe je ze beter op hun individuele schrijfproces kunt begeleiden? Kijk dan eens naar de *Masterclass Schrijven als kunstvak / Procesgericht schrijfonderwijs* van Heidi Koren op Rozet Onderwijs: kunstenschool.rozet.nl/aanbod/masterclass

Op kunstenschool.rozet.nl/aanbod vind je o.a. ook aanbod van Tineke Honingh en Jo-An Westerveld.